การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*

A Development of a Cooperative Development Supervision Model to Academically Improve Learning Measurement and Assessment in Basic Education Schools in Northeast Thailand

[1]วิรัลพัชร นิลแก้วบวรวิชญ์ และ ธัชชัย จิตรนันท์

[1]Wirunpueh Nilkaewbowonvit and Thatchai Chittranan

[1]มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[1]Mahasarakham University, Thailand.

[1]Corresponding Author's Email: Wirunpuch.Nilk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยและ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชื่อเรียกว่า "CoPDA Model"มีองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู3) การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการณ์สอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 4) การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยผลการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ไปใช้และการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า 1) ทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศ 2) ทีมร่วมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning โดยการ

* Received March 13, 2020; Revised March 29, 2020; Accepted October 16, 2020

ประเมินตนเองด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ทีมร่วมนิเทศทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก 3) ครูผู้รับการนิเทศมีลำดับการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนดีขึ้นทุกคน 4) ครูผู้รับการนิเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ; การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

Abstract

The research article aimed at developing the cooperative professional development model for developing academic work on the learning measurement and evaluation in basic educational institutions in the Northeast region by employing the research and development process. The process was divided into 3 phases: the 1st phase was to study the current conditions of the learning measurement and evaluation as well as the needs of cooperative professional development in basic educational institutions; the 2nd phase was to create the cooperative professional development model for developing academic work on the learning measurement and evaluation in basic educational institutions in the Northeast region; and the 3rd phase was to develop the cooperative professional development model for developing academic work on the learning measurement and evaluation in basic educational institutions in the Northeast region. The statistics used for analyzing the acquired data were percentage, means, standard deviation (S.D.), and content analysis.

The results of the research found that the learning measurement and evaluation development in basic educational institutions has the current conditions at a low level. While the cooperative professional development model for developing academic work on the learning measurement and evaluation in basic educational institutions in the Northeast region that is called “CoPDA Model” consists of the following components: 1) The cooperative professional development; 2) The supervision planning on the learning and teaching management of teachers; 3) Practical implementation, the observation of teachers, providing feedback; and 4) the evaluation of the cooperative professional development. From applying the cooperative professional development model and the evaluation of the developed model, the following findings are found: 1) The team of the cooperative professional development has knowledge and understanding in the use of a supervision model; 2) The team of the cooperative professional development has the ability for learning management by emphasizing an active learning approach. From self-evaluation on the ability for learning management, everyone in the team has the ability at a high level; 3) Every supervision teacher has improved the learning and teaching behavior; 4)

Teachers who receive supervision have the ability in active learning management. The evaluation of the learning management by the team of the cooperative professional development is at a high level.

Keywords: Model Development; Cooperative Professional Development; Learning Measurement and Evaluation

บทนำ

การจัดการศึกษาทุกระดับสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนต้องประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการเรียนที่กำหนด เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับนั้นๆ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การรับรู้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นแต่ผลสัมฤทธิ์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพออีกต่อไปโดยเฉพาะผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีทักษะอื่นอีกหลายอย่าง เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดคำนวณ เป็นต้น เพื่อให้อยู่ในโลกแห่งการแข่งขันได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข นอกจากนี้ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กและเยาวชนควรมีคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความร่วมมือ (Collaboration) (Ministry of Education, 1999)

สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร มีการกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Office of the Basic Education Commission, 2003) ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องจัดทำหลักสูตรของตนเอง เพื่อเป็นกรอบในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กำหนด คือ เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานช่วงชั้นที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้โดยต้องสอดคล้องและสนองความถนัดความสนใจและความสามารถผู้เรียน และความต้องการของชุมชน (Office of the National Primary Education Commission, 1997) และเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ได้มีสาระบัญญัติให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาเป็นอีกแนวคิดหนึ่งในหลายๆ แนวคิดทางด้านการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นวิธีการนิเทศการสอนวิธีหนึ่งที่มีเป้าหมายอยู่ที่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperation Professional Development) ในยุคปัจจุบันน่าจะเป็นวิธีการนิเทศที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปหรือครูกับผู้นิเทศร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง หรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีการสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศสามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูตามคำแนะนำของเพื่อนร่วมงานและผู้รอบรู้ที่มาช่วยเหลือแนะนำ ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูผู้สอนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูหรือผู้รับการนิเทศด้วย ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ (Sanglee, 2002) ได้สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดี มีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีการเตรียมตัวมากขึ้น มีการเตรียมแผนการสอนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครูในทางที่ดี มีการสนทนาทางวิชาการมากขึ้น ยอมรับข้อแนะนำของเพื่อนครู มีการสังเกตการสอนร่วมกัน มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอนเพิ่มขึ้น สามารถแสดงความคิดเห็น สามารถสร้างและใช้เครื่องมือสังเกตการสอน และทดลองใช้ให้ข้อมูลย้อนกลับภายหลังสังเกตการสอน 2) ด้านนักเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีความตื่นตัวทางการเรียนมากขึ้น มีความสุขกับการจัดการเรียนการสอนของครู กล้าตอบคำถาม มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น 3) ด้านผู้นิเทศภายใน (ผู้บริหาร, ครูวิชาการ) มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นผู้ประเมินผล เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ให้คำปรึกษา รับฟังความคิดเห็นของครูและมีส่วนร่วมในการนิเทศตนเอง ได้รับทราบปัญหาและความต้องการของเพื่อนครูที่แท้จริง ทำให้สามารถนิเทศครูได้ตรงจุดเป็นไปตามสภาพปัญหาที่แท้จริง ได้ใช้ทักษะการบริหารบูรณาการกับการนิเทศการสอน สนองตามหลักสูตรที่ต้องการให้มีการนิเทศภายในเพื่อเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพ 4) ด้านผู้นิเทศจากภายนอก เป็นการลดภาระของผู้นิเทศภายนอก การนิเทศแบบร่วมพัฒนาทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการนิเทศการสอนเพิ่มขึ้น สามารถประเมินความก้าวหน้าของเพื่อนครูในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ครูสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ (Phrapalad Somchai Payogo (Damnoen), and Phumphongkhochasorn, 2020)

บริบทและสภาพการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยความจริงใจ ปรับวิธีการทำงานด้วยการอุทิศตนเองต่อการจัดการศึกษา มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เยาวชน รวมทั้งการประเมินผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่ครูจำเป็นที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินการเรียนรู้โดยเฉพาะการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลชนิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพจริงของผู้เรียนที่ถูกประเมิน

การวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้นครูจะต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานครูวิชาชีพครู ในมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ข้อที่ 5 ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้และความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ด้านสาระความรู้ 1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 3) การประเมินตามสภาพจริง 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5) การประเมินภาคปฏิบัติ 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ด้านสมรรถนะการวัดและประเมินผล 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้และหลักสูตร (Wiriyakun, 2013)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า การดำเนินงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กระทำไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาครูมีเทคนิคและวิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น การประชุมสัมมนา การศึกษาต่อการนิเทศการศึกษาและอื่นๆ แต่เทคนิควิธีการที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และทำให้ครูมีกระบวนการที่ดี คือการฝึกอบรม ควรนำการฝึกอบรมรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นเทคนิควิธีในการพัฒนาวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ครูมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะและมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางที่จะช่วยให้ภาระกิจการงานที่ปฏิบัติอยู่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ครูมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ที่จะสนองกระบวนการปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพ อันจะเป็นผลทำให้ครูมีความตื่นตัวและทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาครูทั้งด้านความรู้ทักษะและเจตคติ ในการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้ (Wiratchai, and Sa-nguan, 2002)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีหน้าที่ในการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงมีความสนใจที่จะใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการจัดการศึกษา ให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถด้านคำนวณ (Numeracy) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดและสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับประโยชน์ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

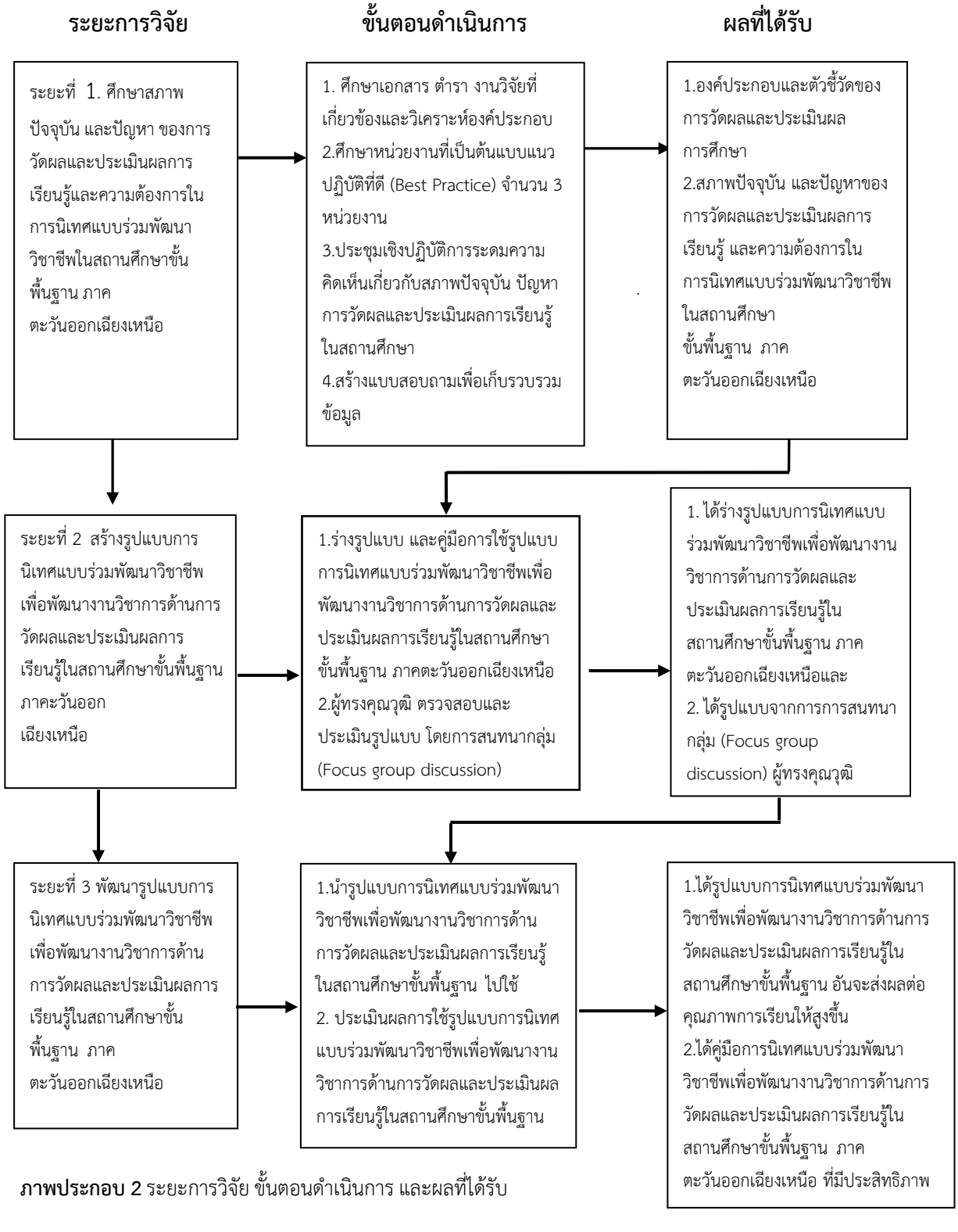
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้เป็นระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้รับ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1 เครื่องมือที่ใช้ ในขั้นตอนนี้สร้างจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออก เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การสอน จบวิชาเอก ขนาดโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน เป็นแบบเลือกที่กำหนดไว้เป็นตัวเลือก (Force choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ของการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ประชากรและขนาดตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระยะ ดังต่อไปนี้

1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 แห่ง

1.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 216 คน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม จำนวน 7 คน

1.4 ประชากร ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 183 เขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 100 โรงเรียน จำนวน 100 คน

2 การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมการจัดสัมมนาการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1.1 นักวิชาการที่มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกและเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 5 คน

2.1.2 ผู้ปฏิบัติการนิเทศที่เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษาวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ หรือ การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก จำนวน 4 คน

2.2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบ ดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ครูวิชาการทำหน้าที่นิเทศ จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน , ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน , ครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 3 คน จาก 3 โรงเรียน , ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่นิเทศ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน โดยได้ไปทดลองใช้ในโรงเรียนบ้านแห่ประชานุกูล โรงเรียนบ้านผักกาดหญ้าโรตารี่อุทิศ และโรงเรียนไชยวานนาเลิงคุ้งสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนำผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of item-Objectives Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์รายข้อมีค่าเท่ากับ 0.60 ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง ตรวจสอบความถูกต้อง สำนวนภาษาที่ใช้ และพิจารณารายข้อ ถ้าข้อคำถามใดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of item-Objectives Congruence: IOC) มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ตัดทิ้ง แล้วแก้ไขให้สมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อีกครั้งก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านเนื้อหาการบรรยาย

ด้านเนื้อหาการบรรยาย	N=216	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านวิทยากรและเนื้อหา (ภาคทฤษฎี)		
1. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง“การประเมินผลการเรียนรู้”		
1.1ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	123	56.94
1.2ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	91	42.13
1.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	2	0.93
2. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด”		
.2.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	188	87.04
2.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	28	12.96
2.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	0	0
3. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง “การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล”		
3.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด		
3.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	176	81.48
3.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	40	18.52
	0	0

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาการบรรยายของวิทยากร เมื่อพิจารณาในแต่ละหัวข้อการบรรยาย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.04 รองลงมาคือ การออกแบบเครื่องมือการประเมินผลมีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้คิดเป็น ร้อยละ 81.48 และ

การประเมินผลการเรียนรู้ มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 56.94

การประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติ (Workshop) ประเด็น การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 : การวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของตนเอง

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาในการประเมินผลและแนวทางการแก้ปัญหา

กิจกรรมที่ 3 : การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 4 : การเขียนข้อสอบ

กิจกรรมที่ 5 : การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล

ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติ (Workshop) ประเด็น การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติ

การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้	**N=216**	
	จำนวน	**ร้อยละ**
Workshop : การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้		
กิจกรรมที่ 1 : การวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของตนเอง		
1.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	116	53.70
1.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	97	44.91
1.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	3	1.39
กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาในการประเมินผลและแนวทางการแก้ปัญหา		
2.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด		
2.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	133	61.57
2.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	81	37.50
	2	0.93
2.1 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข		
2.1.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด		
2.1.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	182	84.26
2.1.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	34	15.74
	0	0
2.2 ผลการวิเคราะห์แนวคิด /หลักการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
2.2.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด		
2.2.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	176	81.48
2.2.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	40	18.52
	0	0
กิจกรรมที่ 3 : การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด		
3.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	184	85.19
3.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	32	14.81
3.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	0	0
การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้	N=216	

	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมที่ 4 : การเขียนข้อสอบ		
4.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	168	77.78
4.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	48	22.22
4.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	0	0
กิจกรรมที่ 5 : การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล		
5.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	172	79.63
5.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	44	20.37
5.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์น้อย	0	0

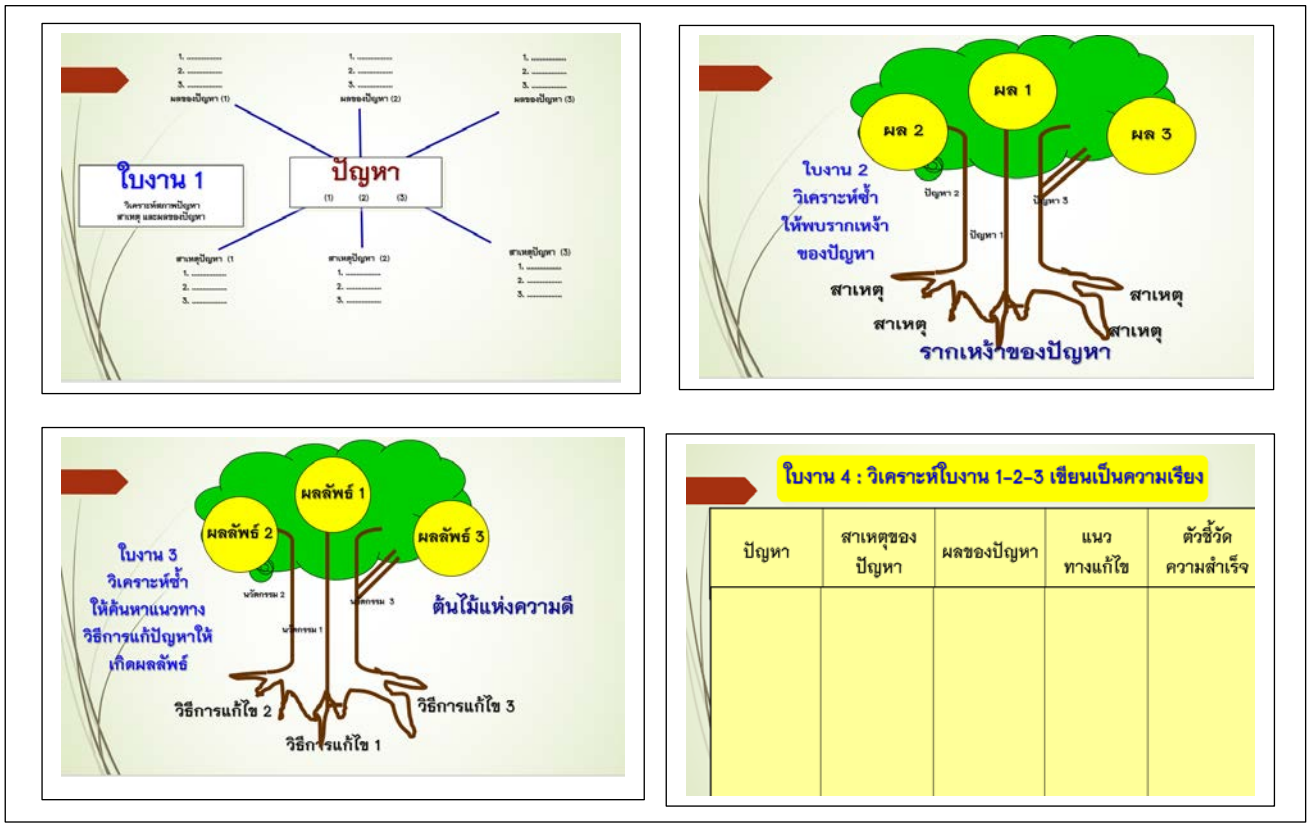
จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ด้านการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นจำแนกตามค่าร้อยละเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า กิจกรรมด้านการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.19 รองลงมาคือกิจกรรมการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 84.26 และกิจกรรมผลการวิเคราะห์แนวคิด /หลักการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.48 ตามลำดับ

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีผู้เข้าอบรมทั้งสิ้นจำนวน 216 คน และผู้ผ่านการอบรมตามเงื่อนไขและเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จจำนวนทั้งสิ้น 216 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้การอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เกิดจากการร่วมวางแผนงานที่และการกำหนดประเด็นหัวข้อ เนื้อหา วิธีการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ตลอดจนความตั้งใจของผู้เข้าร่วมอบรม ทำให้สามารถดำเนินการอบรมได้ครบถ้วนตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการอบรมได้ทันที ในด้านความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.04 รองลงมาคือประเด็นเรื่องการออกแบบเครื่องมือการประเมินผลมีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้คิดเป็นร้อยละ 81.48 และประเด็นเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 56.94 ส่วนผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติประเด็น การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้พบว่า มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น พบว่า กิจกรรมด้านการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.19 รองลงมาคือกิจกรรมการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 84.26

สรุป ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาสภาพปัจจุบันปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของ

ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 216 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า

1) สภาพปัจจุบัน ของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากการให้คุณครูทำกิจกรรมใบงานวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหาจากครูทำกิจกรรมใบงานแผนภูมิต้นไม้แต่ละคนและนำมาสรุปเป็นภาพรวมของแต่ละกลุ่ม พบว่า สาเหตุของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เนื่องจากครูไม่ได้เตรียมแผนการสอน ไม่มีแบบทดสอบเพื่อวัดผลและประเมินผลนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอน ไม่มีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูไม่สามารถออกแบบเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเองได้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร การหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 หาได้จากการทำกิจกรรมใบงานแผนภูมิต้นไม้ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิต้นไม้ หาสภาพปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนไม่มีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร ผู้บริหารไม่ส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ครูไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ครูไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูต้องการผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ (Plan : P) 2) การดำเนินการนิเทศ (Do : D) 3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ ตัวชี้วัด 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัดที่ 2 ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 องค์ประกอบกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพโดยให้มีการร่วมพัฒนาวิชาชีพในทุกขั้นตอนของการนิเทศได้ดังนี้ องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอนดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Plan : P) องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการนิเทศ (Do : D) องค์ประกอบที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

2.2 องค์ประกอบของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งได้ 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการประเมินจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ทีมร่วมนิเทศผ่านการประเมิน และมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวัดได้จากผลการประเมินทีมร่วมนิเทศคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสรุปผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการวิจัย และจากการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและ

ประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแบบแผนหรือกระบวนการเชิงระบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ จึงได้องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศและองค์ประกอบของการนิเทศ ได้ว่าการนิเทศมีผลสรุปแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ Sanglee (2002) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านโจทย์ปัญหาเพิ่มขึ้น และมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่สอนโดยครูซึ่งได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพมีสมรรถการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่ดีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพผู้นิเทศทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนมีความคิดเห็นด้วยอย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

2. สร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล

การเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผ่านการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคู่มือการใช้รูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสม และการใช้ประโยชน์ จนได้รูปแบบการนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) การประเมินผลการนิเทศ ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนที่ 3 การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผลหลังการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ Wiriyakun (2013) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ครูผู้รับการนิเทศมีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สามารถพัฒนาวิชาชีพ และพฤติกรรมการ

จัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น จากการประเมินผลของทีมนิเทศ พบว่า ทีมนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการประเมินจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังอบรม ซึ่งผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 75 ทุกคน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของทีมนิเทศ ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ทีมนิเทศมีความสามารถให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ และใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับ Timnark (2001) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนภาษาไทย ที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนภาษาไทย มีความคิดเห็นที่ดีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีสมรรถภาพการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในด้านการอ่านสูงขึ้น 4) นักเรียนชั้น 1-3 มีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครู 5) ผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเห็นด้วยอย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้เพื่อให้ได้ผลตรงตามความต้องการ ควรมีการปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นกิจกรรมการดำเนินการนิเทศได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ เช่น โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิผล

References

Anutarot, P. (2001). *Academic administration*. Bangkok: Pimpee Company Limited.

Buasri, S. (1961). *Educational supervision.* Bangkok: Khurusapha Publishing House.

Chuenchit, A. (2004). *Professional supervision for developing learning outcomes in mathematics on mathematical processes of Prathom Suksa 1-6 students* (Master's Thesis). Silpakorn University. Nakhon Pathom.

Khamkerd, T. (1998). *Total technical articles*. Nakhon Pathom: Phetchakasem Printing.

Khemmanee, T. (2007). *Science of knowledge teaching for efficient learning process management.* (6th ed.). Bangkok: Dan Sutthakar Dan.

Kunsila, O. (2012). Peer-to-Peer Supervision for Development of Learning Management Ability of Mathayomsuksa 1-3 Teachers. *Silpakorn Education Research Journal*, 6(1), 192-205.

Ministry of Education. (1999). *National Education Act 1999*. Bangkok: Khurusapa Publishing House, Lat Phrao.

Office of Roi Et Primary Education Area, Area 3. (2015). Information documents for educational measurement and evaluation group, academic year 2015. Educational information year 2015.

Office of the Basic Education Commission (2003). *Guide for supervision guidelines for developing school internal supervision system*. Bangkok: Teachers Council.

Office of the National Primary Education Commission (1997). *Documentation for the meeting of the school committee*. Bangkok: Khurusapha Printing House.

Phothong, A. (2001). Edu*cational supervision.* (2nd ed.) Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.

Phrapalad Somchai Payogo (Damnoen), & Phumphongkhochasorn, P. (2020). The Development of the Innovative Model of School Administration in the Secondary Education Area Office 18. *Solid State Technology*, 63(2s), 2058-2065.

Pridiyl, K. (1989). *Administration and supervision of preliminary studies*. Bangkok: Aksorn Pipat.

Samama, S. (2009). *Development of joint supervision to increase skills*. Narathiwat: Narathiwat Primary Educational Service Area Office, Area 1.

Sanglee, S. (2002). *Cooperative professional development supervision for the improvement of mathematics learning achievement of first-sixth grade student.* (Master's thesis). Silpakorn University. Nakhon Pathom.

Sa-nguan, C. (2002). *Theory and practice in school administration*. Bangkok: Bookpoint Company Limited.

Si Sa-at, B. (2002). *Preliminary research*. (7th ed.). Bangkok: Suwiniyasarn.

Thai Panit Thesis. (1985). *Educational supervision techniques*. Bangkok: Chulalongkorn University.

Thewanom, D. (1997). *Educational Supervision. Nakhon Pathom*: Silpakorn University

Timnark, J. (2001). *Cooperative professional development supervision for the improvement of Thai subject instruction of first-third grade classes.* (Master's Thesis). Silpakorn University. Nakhon Pathom.

Wiratchai, N., & Sawongvanich, S. (2001). *Synthesis of educational research by clinical supervision*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.

Wiriyakun, K. (2013). *Introduction to Industrial Psychology*. Bangkok: Odeon Store printing.